

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW:

— BERKARAR DÖWLETIŇ TÄZE EÝYAMYNYŇ GALKYNYŞY DÖWRÜNDE BIZIŇ
GAZANYAN ÄHLI ÜSTÜNLIKLERIMIZ, ÝEŇIŞLERIMIZ, BERKARARLYGYMYZ
HEM-DE BAGTYÝARLYGYMYZ ÖZ GÖZBAŞYNY MILLI BUÝSANJYMYZ BOLAN
GARAŞSYZLYGYMYZDAN ALYP GAÝDÝAR.

TÜRKMEN UNIWERSITETI

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň aýlyk gazetiniň | 1958-nji ýylda esaslandyryldy | Möçberi: 8 sahypa | 2026 | Sentýabr | #8/53

Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllygyny mynasyp garşyladyk

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynyda zähmetsöýer halkymyz pugta agzybirliğini we jebisliginiň esasynda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllyk baýramynyň öňüsyrasynda — 23-nji sentýabrda ýokary guramaçylyk derejesinde geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisinde belleýşi ýaly, «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýdyň mekany» ýylynda ýurdumyzyň baş baýramy bolan beýik Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllygyny aýratyn buýsanç bilen garşyladyk. Garaşsyzlyk ýyllarynyň dowamynda bolsa ägirt uly işler amala aşyrylyp, ata Watanymyzyň dünýäniň abraýly hem-de kuwwatly döwletleriniň birine öwürülendigi aýratyn buýsandyryjy ýagdaýdyr.

Garaşsyz Watanymyzyň halkara abraýyny, şan-şöhratyny, milli mertebesini belende göterýän bu şanly sene ýurdumyzda ýaşayan her bir adamy beýik maksatlara ruhlandyran waka boldy. Çünki biz Garaşsyzlygynyň ilkinji ýyllaryndan ýurdumyzy hemmetaraplaýyn ösdürmegiň anyk ýoluny, öňde durýan möhüm wezipeleri aýdyň kesgitläp, ýurdumyzy durmuş-ykdysady, senagat taýdan kuwwatly döwlete öwürmek ugrunda belent maksatlary hem-de şol maksatlara ýetmek üçin uly ynam bilen öňe gadam goýduk.

Garaşsyzlyk ýyllary şan-şöhratly, taryhy ähmiýetli syýasy, ykdysady we medeni wakalara baý bolup, olar ýurdumyzyň belent ösüşe tarap ynamly öňe barýandygyny, halkara giňişligindäki abraýynyň barha ýokarlanýandygyny, durmuşa geçirýän içeri we daşary syýasatynyň dünýä bileleşigi tarapyndan hemmetaraplaýyn goldanýandygyny aýdyň görkezdi.

Garaşsyzlyk ýyllarynda ata Watanymyzy durmuş-ykdysady taýdan ösdürmek üçin netijeli işler amala aşyrylyp, döwlet, häkimiýet we dolandyryş edaralarynyň täze ulgamy döredildi, berkarar döwletimiziň konstitusion gurluşy kämilleşdirildi, ýerasty we ýerüsti baýlyklarymyza doly hukukly eýe bolmak bilen, milliligimizi gorap saklamak, baýlaşdyrmak hem-de dünýä ýaýmak ugrunda uly işleriň amal edilendigi hemmelere aýan hakykatdyr.

Ýurdumyzy durmuş-ykdysady taýdan ösdürmek, watandaşlarymyzyň parahat, abadan we bagtyýar durmuşyny üpjün etmek boýunça milli maksatnamalar üstünlikli durmuşa geçirildi. Häzirki zaman ýaşajyş jaýlary, ýokary we orta okuw mekdepleri, çagalar baglary, saglyk merkezleri, döwrebap etraplar, şäherlerdir obalar guruldy.

Aziýa bilen Ýewropanyň çatrygynyda, Beýik Ýüpek ýolunyň ýüreginde ýerleşýän ýurdumyzyň oňlanyşykly daşary syýasaty amala aşyryp, dünýä döwletleri, abraýly halkara guramalar bilen dostlukly gatnaşyklary ýola goýmakda baý tejribe toplanýandygyny bellemek gerek.

Ata Watanymyzyň geosyýasy, geoykdysady mümkinçilikleri parahat durmuşaň hatyrasyna gönükdirildi. Berkarar döwletimiziň ýokary derejeli strategik hyzmatdaş bolan BMG tarapyndan Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygynyň üç gezek ykrar edilmegini, Aşgabatda BMG-niň Merkezi Aziýa üçin önüni alyş diplomatiýasy boýunça sebit merkeziniň açylmagyny möhüm syýasy wakalar hökmünde görkezmek bolar. Şol bir wagtda «Türkmenistan — Birleşen Milletler Guramasy» strategik maslahat beriş geňeşiniň döredilmegi, Halkara Bitaraplyk gününüň esaslandyrylmagy, «Dialog — parahatçylygynyň kepili» atly filofosfiýamyznyň dünýäniň syýasy giňişliginde möhüm ähmiýete eýe bolmagy aýratyn buýsandyryjy wakalardyr. Munuň özi berkarar döwletimiziň Bitaraplyk, parahatçy-

lyk söýüjilik, dostluk we ynsanperwerlik gymmatlyklaryna dünýä jemgyýetçiliginiň ýokary bahasy, berk ynamydyr.

Muny ýakynda — 27-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň gatnaşmagynda paýtagtymyzyň Köpetdag saýolunyň ugrundaky uly baýramçylyk dabalaryny geçirmek üçin döredilen Hökümet münberinde geçirilen dabaraly harby ýöriş hem-de ýurdumyzyň gazanan üstünliklerini giňden ýaýan zähmetkeş raýatlarymyzyň baýramçylyk ýörişleri bütin aýdyňlygy bilen açyp görkezdi.

Hormatly Prezidentimiziň Kararyna laýyklykda, bu ajaýyp baýramçylyk dabalarynyň üç günläp dowam edendigi hem bellemäge mynasypdyr. Şonuň bilen baglylykda 28-nji sentýabrda paýtagtymyzyň gözəl künjeginde ýerleşýän Aşgabat atçylyk sport toplumynda ýaýbaňlandyrylan baýramçylyk dabalaryna hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň gatnaşmagy möhüm wakalaryň biri boldy. Bu ýerde ýurdumyzyň önüm öndürjileriniň döreden zatlarynyň sergisi guralypdyr, her welaýatdan gelen döredijilik toparlary çykyş etdiler, şeýle-de baýramçylyk at çapysyklary geçirildi.

Şol günün ertesi — 29-njy sentýabrda bolsa hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň we türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz Gurbanguly Berdimuhamedowyň gatnaşmagynda täze gurlan Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň açylyş dabarasyny boldy. Bu dabaranıň hakyky türkmen toýuna öwürülendigi aýratyn bellemäge mynasypdyr.

Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramynyň giň gerimde bellenilýän günlerinde onuň çäreleriniň halkara derejesine eýe bolandygyny aňladýan ýene bir möhüm waka hormatly Prezidentimiz Serdar

Berdimuhamedowyň baştutanlygynyda 28-nji sentýabrda paýtagtymyzda geçirilen Halkara ahalteke atçylyk assosiasiasynyň XVI mejlisinden ybarat boldy. Bu mejlisde hormatly Prezidentimiz çuňňur manyly söz sözläp, assosiasiasyň edýän işlerine inňän ýokary baha berdi, onuň geriminiň barha giňeyändigini, häzirki wagtda onuň düzüminde 40-a golaý ýurtdan şahsy agzalaryň 213-üsiniň bir ýere jemlenendigini, munuň bolsa ahalteke atlaryny ýetişdirmek, atçylyk sportuny ösdürmek babatda dünýäde toplanan tejribeleriň utgaşdyrylmagyna şert döredýändigini, şeýle-de umumadamzat gymmatlygy hökmünde ykrar edilen ahalteke bedewleriniň şan-şöhratyny belent derejelere göterýändigini buýsanç bilen belledi.

Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramynyň dabaralary ýurdumyzyň ähli sebitlerini, ähli oba-kentlerini gurşap aldy. Munuň özi hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň hem-de türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň durmuşa geçirýän inňän öňdengörüjilikli, parahatçylyk söýüjilikli, parasatly, ynsanperwer syýasatynyň ata Watanymyzy toýlaryň-baýramlaryň mekanyna öwrendigini dünýä äşgär eden uly taryhy waka boldy.

Şunuň ýaly ajaýyp baýramlar, toýlar ynsan durmuşynda hemişe bolup dursun! Toýlaryňyz toýlara, baýramlaryňyz baýramlara ulaşsyn, mähriban adamlar!

Atajan BURYNOW,
Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň müdiri, professor, Türkmenistanyň «Hormatly il ýaşulusy», Türkmenistanyň Halk mugallymy, Türkmenistanyň at gazanan žurnalisti, «Halk magaryfynyň otlicniği».

Täzelikler

Hoşallyk maslahaty

4-nji sentýabrda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersiteti tarapyndan türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz Gurbanguly Berdimuhamedowyň 2-nji sentýabrda Arkadag şäheriniň Ruhýet köşgünde geçiren ýurdumyzyň parahatçylyk söýüjilikli daşary syýasatyna, ýaşlaryň döwletiniň, jemgyýetiniň, ata-enäniň we maşgalanyň öňündäki mukaddes borçlaryna bagyşlanan umumy okuw sapagy mynasybetli hoşallyk maslahaty geçirildi. Oňa Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň professor-mugallymlary we talyplary gatnaşdylar.

Hoşallyk maslahatynda çykyş edenler Gahryman Arkadagymyzyň ýurdumyzyň orta mekdepleriniň okuwçylarynyň, orta hünär we ýokary okuw mekdepleriniň talyplarynyň, professor-mugallymlaryň önünde geçiren çuň manyly umumy okuw sapagynyň nusgalykdygyny buýsanç bilen bellediler. Çykyş edenleriň belleýşi ýaly, «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýyň mekany» ýyly şanly ösüşlere, taryhy wakalara beslenýär. Munuň şeýledigini sahatatly güýzüň ilkinji günlerinde ýurdumyzyň we jemgyýetimiziň durmuşynda bolup geçen möhüm taryhy wakalar aýdyň görkezýär.

Hoşallyk maslahatynda çykyş edenler Gahryman Arkadagymyzyň umumy okuw sapagynda mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllyk ösüş döwriňiň aýratynlyklaryny örän çuňňur hem aýdyňlyk bilen açyp görkezendigine üns çekdiler. Gahryman

Arkadagymyz Watanymyzyň Garaşsyzlyk ýyllarynda gazanan beýik üstünliklerini dowam etmede ýaşlara uly ornuň degişdigini nygtamak bilen, ýaş nesliň edep-terbiýesi, maşgala gymmatlyklary, milli miras, beýik şahsyýetlerimiz barada giňişleýin durup geçdi.

Çykyş edenleriň belleýşi ýaly, Gahryman Arkadagymyzyň geljekde berkarar döwletimiziň ykbalyny kesgitlejek ýaş nesilleriň dünýä ülnülerine laýyk gelýän ylymly-bilimli, ýokary medeniýetli, giň dünýägaraýyşly, watansöýüji, zähmetsöýer adamlar bolmalydygy barada aýdanlary umumy okuw sapagyna gatnaşanlaryň göwnüni galkyndyran buýsançly waka boldy. Alym Arkadagymyzyň çykyşynda nusgawy edebiýatymyzyň görnükli wekilleriniň, häzirki zaman ýazyjy-şahyrlarymyzyň atlarynyň tutulmagy ýaşlarda çuňňur watançylyk hem-de ynsanperwerlik duýgularyny dörettdi.

Hoşallyk maslahatyň dowamynda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň «Bagtyýarlyk owazlary» medeni merkeziniň aýdymçylary tarapyndan Arkadagly Gahryman Serdarymyzy, Garaşsyz Watanymyzy, «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýyň mekany» ýylyny wasp edýän aýdymlar ýerine ýetirildi.

Maslahat bilen ugurdaş Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň kitaplarynyň, ýurdumyzyň talyp ýaşlarynyň bilim, ylym, taslama bäsleşiklerinde, olimpiadalarynda we sportda gazanan üstünlikleriniň sergisi guraldy.

«Türkmen uniwersiteti».

— Şanly baýrama bagyşlanan —
— ylmy-amaly maslahat —

18-nji sentýabrda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýyň mekany» ýyly hem-de Türkmenistanyň mukaddes Garaşsyzlygynyň şanly 35 ýyllygy mynasybetli «Türkmenistanyň mukaddes Garaşsyzlygy — berkarar döwletimiziň bedew batly ösüşiniň berk binýady» atly ylmy-amaly maslahat geçirildi.

Maslahat öz işini umumy mejlisde alyp baryp, «Mukaddes Garaşsyzlyk — döwletimiziň berkararlygynyň we halkymyzyň bagtyýarlygynyň mize mez binýady», «Halkymyzyň taryhyny we milli gymmatlyklaryny öwrenmek jemgyýetiniň durnukly ösüşiniň özenidir», «Garaşsyzlyk ýyllarynda türkmen dilini we edebiýatyny öwrenmekde gazanylan üstünlikler», «Mukaddes Garaşsyzlyk we milli demokratiýanyň kanunçylyk ýörelgeleri», «Hünär ugry boýunça talyplara daşary ýurt dillerini öwretmegiň täzeçil usullary», «Takyk ylmlarda degişli dersleri okatmagyň usulyýetini kämilleşdirmekte şanly tehnologiýalaryň orny», «Täze tehnologiýalary önümçilige ornaşdyrmakda fizikanyň we astronomiýanyň gazanan üstünlikleriniň ähmiýeti», «Ýurdumyza himiýa senagatyny ösdürmekde ýokary derejeli hünärmenleri taý-

ýarlamagyň ähmiýeti», «Biologiýany okatmagyň täzeçil usullary we biotehnologiýanyň öndebaryjy tejribeleriniň önümçilige ornaşdyrylmagynyň ähmiýeti», «Ýaşlaryň ekologiýa biliminiň we medeniýetiniň ösdürilmegi — daşky gurşawy goramagyň esasy şerti» atly bölümleriň 10-usynda dowam etdi.

Maslahata Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň we beýleki ýokary okuw mekdepleriniň professor-mugallymlarynyň, aspirantlarynyň, alymlyk derejelerine dalaşgärleriniň hem-de talyplarynyň, şonuň ýaly-da, beýleki bilim-ylm edaralarynyň hünärmenleriniň, alymlarynyň, ylmy işgärleriniň ylmy nutuklarynyň 440-a golaýy meýilleşdirildi.

Maslahat bilen ugurdaş türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň kitaplarynyň, professor-mugallymlaryň okuw kitaplarynyň, gollanmalarynyň monografiýalarynyň hem-de makalalar ýygyndylarynyň we talyplar tarapyndan taýýarlanylýan taslamalaryň, işläp düzmeleriň, amaly-haşam gymmatlyklarynyň sergisi guraldy.

Ylmy-amaly maslahatyň ahyrynda oňa gatnaşyjylar ylym-bilim ulgamyndaky özgertmeleri üçin Gahryman Arkadagymyza we Arkadagly Gahryman Serdarymyza hoşallyk sözlerini beýan etdiler.

«Uly Altaý: türki miras» ekspedisiýasyna
gatnaşyjylar bilen duşuşyk geçirildi

10-njy sentýabrda «Medeni miras: geçmişden geljege ÝUNESKO» kafedrasynda 9 — 18-nji awgust aralygynda Russiýa Federasiýasynyň Barnaul şäherinde ýerleşýän Altaý döwlet uniwersiteti tarapyndan Altaý Respublikasynyň we Altaý ülkesiniň çäklerinde geçirilen «Uly Altaý: türki miras — 2026» atly halkara etnografik ekspedisiýasyna gatnaşan Magtymguly adyndaky TDU-nyň Türkmenistanyň taryhy kafedrasynyň mugallymy T.Hommyýew we TYA-nyň Taryh we arheologiýa institutynyň doktoranty A.Baýmyradowa bilen «Uly Altaý: türki miras» ekspedisiýasynda toplanan maglumatlar atly duşuşyk geçirildi.

«Türkmen uniwersiteti».

Möhüm wakanyň yzysüre

5-nji sentýabrda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň ilkinji zenanlar guramasy tarapyndan «Ene mukaddesdir, Watan — kermat, Arkadaga alkyşlarymyz dowamat» atly çäre geçirildi. Çäre Gahryman Arkadagymyzyň 2-nji sentýabrda Arkadag şäheriniň Ruhýet köşgünde geçiren okuw sapagyndan gelip çykyan wezipeleri durmuşa geçirmek, maşgala mukaddesligini, edep-terbiýäni, ene-mamalarymyzdan miras galan milli döredijilikleriň wagyz etmek, kämil ýaş nesli kemala getirmek maksady bilen ýaýbaňlandyryldy.

Duşuşykda çykyş eden zenan professor-mugallymlar we talyp gyzlar türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň Arkadag şäheriniň Ruhýet köşgünde geçiren okuw sapagynyň taryhy ähmiýetini bellediler. Şeýle hem duşuşykda Türkmenistan Watanymyzda Bilimler we talyp ýaşlar gününüň hem-de mukaddes

Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramynyň belenilýän günlerinde bu taryhy umumy okuw sapagynyň gymmaty açylyp, ýaş nesilleri asyrlaryň we döwürleriň özara baglanyşygy esasynda häzirki täze taryhy döwre

mynasyp ýaşlar bolup kemala gelmeginde mynasyp orna eýe bolup durýandygy beýan edildi.

Çäre bilen ugurdaş Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň okuw binasynyň eýwanynda guralan türkmeniň ak öýüniň, milli egin-eşikleriniň, şaý-sepleriniň, haly önümleriniň sergisi oňa gatnaşyjylarda özboluşly täsir galdyrdy.

«Türkmen uniwersiteti».

Döwlet sylaglary gowşuryldy

24-nji sentýabrda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň gol çeken degişli Permanyna laýyklykda, mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllyk baýramy mynasybetli, ylym, bilim, saglygy goraýyş we sport ulgamlarynyň işgärleri, jemgyýetçilik guramalarynyň wekilleri, şeýle-de, Mary welaýatynda zähmet çekýän hem-de aýratyn işjeňlik görkezýän, jemgyýetçilik durmuşynda öňdebaryjy raýatlar döwlet sylaglary, hormatly atlar bilen sylaglandylar.

Dabara başlanmazdan önürti, oňa gatnaşyjylar Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň eýwanynda ýaýbaňlandyrylan sergini synladylar hem-de bu ýerde guralan aýdym-sazly çykyşlara to-maşa etdiler.

Dabarada edilen çykyşlarda 23-nji sentýabrda paýtagtymyz Aşgabatda geçirilen Halk Maslahatynyň mejlisinde kabul edilen täze

möhüm çözgütleriň ýurdumyzy durmuş-ykdysady taýdan yzygiderli ösdürmekde ýene-de bir kuwwatly itergi beriji güýje öwrüljekdigi aýratyn bellenildi.

Soňra döwlet sylaglary gowşuryldy. Sylaglara mynasyp bolanlar öz işlerine berlen ýokary baha hem-de işlemäge, döretmäge döredilen şertler üçin döwlet Baştutanymyza çyn ýürekden hoşallyk bildirdiler.

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinden jemgyýeti öwreniş ylymlary kafedrasynyň uly mugallymy Bahar Kuliýewa hem-de arheologiýa we etnologiýa kafedrasynyň uly mugallymy Bike Diwangulyýewa Türkmenistanyň döwlet sylaglaryna mynasyp boldular.

Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň «Bagtyýarlyk owazlary» medeni merkeziniň döredijilik toparynyň çykyşlary dabaraly çärä ajaýyp öwüşgin çäýdi.

Dabaranyň ahyrynda oňa gatnaşyjylar türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyş we hoşallyk sözlerini aýtdylar.

«Türkmen uniwersiteti».

Biraýlyga bagyşlanan duşuşyk

1-nji sentýabrda Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde «Ýol hereketiniň howpsuzlygy — ömrümüzüň rahatlygy» atly biraýlygyň çäklerinde wagyz-nesihat duşuşygy geçirildi.

Duşuşyga Türkmenistanyň Mejlisiniň deputatlary, Türkmenistanyň Bilim, Içeri işler hem-de Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrlikleriniň, Türkmenistanyň Baş prokuraturasynyň, Ýokary kazyýetiniň, Demokratik partiýasynyň, Kärdeşler arkalaşyklarynyň Milli Merkeziniň, Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşiniň wekilleri gatnaşdylar. Çykyşlarda ýurdumyza alnyp barylýan içeri we daşary syýasatyň mazmuny, ýurdumyzyň kanunlary we hukuk namalary, ýangyn howpsuzlygy kadalaryny berjaý etmegiň ähmiýeti, ýol-ulag hadysalarynyň we kanun bozulmalarynyň önüni almagyň zerurdygy, sagdyn durmuş we milli ahlak ýörelgeleri barada aýdyldy. Duşuşykda çykyş edenler köp ýyllaryň dowamynda asyly ýörelgä öwrülip, sentýabr aýynda yglan edilýän «Ýol hereketiniň howpsuzlygy — ömrümüzüň rahatlygy»

atly biraýlygyň çäklerinde amala aşyrylýan meýilnamalaýyn işler barada giňişleýin belläp geçdiler.

Wagyz-nesihat duşuşygynyň ahyrynda oňa gatnaşyjylar ýurdumyza Ýaşlar syýasatyny dabaralandyryp, milli döp-dessurlarymyza, ruhy-ahlak gymmatlyklarymyza hormaty, ýaş nesli kämillik ruhunda terbiýelemek, ylym-bilim ulgamyny ösdürmek babatda alyp barýan tutumly işleri üçin türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza we hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyş sözlerini beýan etdiler.

Röwşen BEGŞADOW,
pedagogika kafedrasynyň mugallymy.

Şa serpaýy — uly ynam

Bike DIWANGULYÝEWA,
arheologiýa we etnologiýa
kafedrasynyň uly mugallymy:

— Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwrüniň mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramy bellenilýän günlerinde meniň hem durmuşymda ýatdan çykmaýjak waka boldy. Ýurdumyzyň ençeme zähmetkeş raýatlary, döredijilik işgärleri bilen bilelikde, hormatly Prezidentimiziň Şa serpaýy — «Watana bolan söýgüsi üçin» medaly bilen sylaglanmak bagty miýesser etdi.

Toýdan hem bagtdan paýly bolandygym üçin örän buýsanýaryn. Şeýle ajaýyp ýurtda ýaşamak, döredijilikli zähmet çekmek her birimiz üçin uly bagt. Şan-şöhrete, uly ruhbelentlige beslenip bellenilýän mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllyk şanly baýramy bilen Gahryman Arkadagymyzy, Arkadagly Gahryman Serdarymyzy hem-de mähriban watandaşlarymyzy tüýs ýürekden gutlaýaryn.

Ýurdumyzyň bilim ulgamynyň işgärleri hem döwlet tarapyndan özleri barada edilýän aladalary her bir ädimde duýup, döredijilikli zähmet çekýärler. Her bir işde agzybir halkymyza nusgalyk görde görkezýän Gahryman Arkadagymyza, peder ýoluny «Watan diňe halky bilen Watandyr! Döwlet diňe halky bilen döwletdir!» diýen şygary bilen dowam etdirýän Arkadagly Gahryman Serdarymyza biziň ýurdumyzyň ösüşlerine goşýan goşandymyz üçin ýapan Şa serpaýyna köp sagbolsun aýdýaryn!

Döwletli Diýarymyzda toýlar toýlara ulaşsyn, ata Watanymyz Türkmenistan mundan beýläk-de gülläsin, gül açsyn! Bilim ulgamynyň işgärlerine şeýle giň mümkinçilikleri döredýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag bolsun, beýik işleri rowaçlyklara beslensin!

Güljahan SAPAROWA,
zoologiýa kafedrasynyň mugallym-öwrenijisi:

— Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň saýasynda kalbyňda beslän arzuwyň wysalyňa gowuşýar. Maňa hem mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk toýunyň toýlanýan «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýyň mekany» ýylynda hormatly Prezidentimiziň yglan eden «Türkmeniň Altyn asyry» atly baýragyny almak ugrundaky bäsleşikde ýeňiji bolup, Şa serpaýyna mynasyp bolmak bagty miýesser etdi. Ýurdumyzyň röwşen geljegi bolan ýaşlara bilim, terbiýe bermek, mukaddes mugallymçylyk kärinde zähmet çekmek, Watanymyzyň gazanýan ýeňişli menzillerini, ýetýän sepgitlerini wagyz etmek meniň üçin uly bagtdyr.

Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň «Ýaşlar — Watanyň daýanjy» atly kitabynyda belleýşi ýaly: «Geçilen ýollar, külterlenen menziller, çekilen zähmetler, ýetilen sepgitler we olara sarp edilen yhlas hem-de wagt — ömrüň manysyny kesgitlemekdäki ölçeý birlikleri». Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň şu parasatly jümlesinden ugur alsak, gazanylan üstünlikler ynasan ömrüne many çäýýär, ýene-de önümizde täze maksatlary goýýar.

Biz — ýaşlara şeýle belent maksatlary önümizde goýup, olary durmuşa geçirmekde uly ýardam berýän Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza köp sagbolsun aýdýarys.

Ösüşleriň ýoly bilen

«Ylmy barlaglar we innowasiýalar» atly ylmy-köpçülikleýin elektron žurnalynyň 3-nji sany çykdy

Elektron žurnalda ynsanperwer, tebigy we takyk ugurlara degişli uniwersitetimiziň hem-de beýleki ýokary okuw mekdepleriniň professor-mugallymlarynyň, şeýle-de ýurdu-myzyň ylmy-barlag edaralarynyň alymlarynyň türkmen, inlis we rus dillerinde makalalary ýerleşdirildi.

Ynsanperwer ugra degişli makalalarda Gahryman Arkadagymyzyň hem-de hormatly Prezidentimiziň ýolbaşçylygynda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ylm-bilim pudagynda gazanylan üstünlikler, Garaşsyzlyk döwründe dil bilimi we edebiyaty öwreniş ylmynda ýetilen sepgitler, okatmagyň usulyýeti, Türkmenistanyň taryhyna, medeni mirasymyza we taryhy ýadygärliklerimize degişli makalalar neşir edildi.

Tebigy ugurlara degişli makalalarda himiýa ylmynda topragyň himiki düzümi, ýerli çig mallardan alynýan önümler, guşlaryň we haýwanlaryň biologiki gurluşyna degişli makalalar ýerleşdirildi.

Takyk ugurlara degişli makalalarda bolsa, astronomiýa ylmynda gazanylan üstünlikler, informatika we sanly ulgamlardaky öňegidişlikler barada beýan edildi.

«Türkmen uniwersiteti».

GARAŞSYZLYK — TÜRKMEN HALKYNYN BAŞ MUKADDESFIGI

Türkmen halky arzuw edende «Toýda görşeliň!», alkyş okanda «Toýuň toýa ulaşsyn!» diýýär, toýlaryň goşa-goşadan gelmegini döwletliligiň nyşany hasaplaýar. Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary bilen Türkmenistan Watanymyz toýy-toýa ulaşýan, toýlary goşa-goşadan gelyän, halkara işjeňligi we abraýy arşa galan ajaýyp Diýara öwrüldi.

Türkmenistan Watanymyz Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwrüniň «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan — bedew batly at-myraýyň mekany» ýylynda özüniň mukaddes Garaşsyzlygynyň 35 ýyllyk toýuny dabaraly belledi.

Mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllyk şanly senesi ýurdumyza ýokary ruhbelentlige beslendi. Onuň täsiri, ýakymy ýyllara barabar bolup, köňüllerde egsilmez hyjuw-joşgun döredti.

Eziz halkymyzyň mukaddes Garaşsyzlygynyň taryhy we ruhy kökleri münýýlliklerden gözbaş alýandyr. Akyldar şahyrymyz Magtymguly Pyragy türkmeniň ruhy dünýäsiniň, özboluşly ýaşayş medeniýetiniň, ruhy gymmatlyklarynyň, şol sanda, döwletlilik we Garaşsyzlyk pelsepesiniň kemala gelmegine goşant goşan beýik şahsyýetdir. 2024-nji ýylda ÝUNESKO tarapyndan Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllyk ýubileýiniň halkara derejede bellemegi beýik söz usadymyzyň edebi mirasynyň umumadamzat ähmiýetine şaýatlyk edýär.

Magtymguly Pyragy milletimiziň parasat, pähim-paýhas ummany, akyl derýasy Garaşsyzlygymyzyň ruhy kökleriniň özboluşly çeşmesidir. Magtymgulynyň arzuwy — halkyň

arzuwy, onuň ahy-nalasy halkyň ahy-nalasydyr.

*Soltanlaryň ady çykmaz,
Bir uly döwlet bolmasa.*

*Hor galmasyn puşta-puşdum,
Berkarar döwlet islärin.*

*Teke, ýomut, gökleň, ýazyr, alili,
Bir döwlete gulluk etsek başimiz.*

Görşümiz ýaly, Magtymguly Pyragy Garaşsyzlygyň teşnesi. Onuň arzuwy halkyň arzuwy diýdik, halkyň arzuwy bolsa ýokarda getirilen sygyrlardan görnüşi ýaly, bir döwlet, bir han, bir baş, agzybirlik, bir mukaddes supradyr.

Garaşsyzlyk millete özüni tanadýar, geçen taryhy ýoluny, döreden döwletlerini, maddy we ruhy gymmatlyklaryny gaýtaryp berýär.

Garaşsyzlyk millete milli mirasyny dikeltmäge, goramaga, söýmäge, dünýä ýaýmaga, nesilden-nesle geçirip münýýlliklere eltmäge mümkinçilik berýär.

Garaşsyzlyk millete özüniň ähli maddy we ruhy mümkinçiligini, ilkinji

nobatda, öz bähbitleri üçin peýdalanmaga, öz islegine laýyklykda dost-dogan tutunmaga, halkara gatnaşyklara aýratyn birlik, döwlet bolup gatnaşmaga, dünýädäki bar bolan döwlet bähbitli amatlyklardan mümkingadar peýdalanmaga giň ýol açýar.

Toýlaryny uludan tutýan, toýlara sowgatly barýan halkymyzyň mukaddes Garaşsyzlygynyň 35 ýyllyk şanly toý-dabaralary göwünlere ganat bekledýär. Bu baýramçylyk halkymyzyň ruhuna ruh, buýsanjyna buýsanç, şatlygyna şatlyk goşýar, Mukaddes Garaşsyzlygymyza, ata Watanymyza söýgüsini we sylag-hormatyny art-dyrýar.

Goý, Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak, il-ýurt, umumadamzat ähmiýetli işleri rowaç bolsun!

Süleýman SÜLEÝMANOW,
jemgyýeti öwreniş ylymlary
kafedrasynyň dosenti,
taryh ylymlarynyň kandidaty.

Halk maslahaty — döwletliligiň binýady

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Türkmenistanyň Halk Maslahaty döwletlilige, kanunylyga we milli demokratiýa esaslanmak bilen, şöhratly ata-babalarymyzyň ýörelgeleri häzirki wagtda döwlet derejesinde mynasyp dowam etdirilýär. Halk bilen maslahat etmegiň häzirki ösen zamananyň ýörelgelerine kybap gelyändigini aýratyn bellärliklidir.

Bilşimiz ýaly, dürli käredeki raýatlaryň, jemgyýetçilik wekilleriniň gatnaşmagynda geçirilýän Halk Maslahatynyň mejlisinde il-günüň bähbitlerine gönükdirilen, durnukly ösüşiň ähli ugurlaryny öz içine alýan, milletiň ykbalyna oňyn täsir edýän çözgütleriň kabul edilmegi ösüşlerimizi dowamata atarýar. Mukaddes Garaşsyzlyk toýumyzyň önüsyraýynda paýtagtymyz Aşgabatda geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisinde berkarar döwletimiziň ösüşinde gazanylan üstünlikleriň,

ýetilen sepgitleriň jemleri jemlenildi, öňde duran möhüm wezipeler ara alnyp maslahatlaşyldy.

Halkymyza «Maslahatly il myrada ýeter», «Geňeşli il salamat bolar»,

«Döwletliniň başlan işi oň bolar», «Döwletli ilden ýol geçer» ýaly pähimler bar. Türkmen halkynyň geçen taryhy ýolunda Halk Maslahatynyň çuňňur taryhy kökleri bar. Geçmiş taryhymyza ser salanymyza, pederlerimiziň belli bir ýere ýygnaýşy, maslahat etmekleri özboluşly däbe öwürülipdir. Munuň şeýledigine türkmen edebiyatynyň dürdäneleri bolan «Oguznama», «Görögly», «Gorkut ata» şadessanlaryny we eposlaryny, türkmen halk dessanlaryny, rowaýatlaryny, akyldar şahyrlarymyz Döwletmämmet Azadynyň, Magtymguly Pyragynyň sygyrlaryny okan her bir okyjy aýdyň göz ýetirýär.

Milli gymmatlygymyzy bolan «Oguznamalaryň» mazmunyndan mälim bolşy ýaly, Oguz han atamyz öz guran döwletiniň kuwwatly hem ygtybarly bolmagy üçin ogullaryny, il-günüň içinde hormatlanýan aksakgallary, dana-danyşmentleri bir ýere jemläp, olar bilen geňeş-maslahat edipdir. Eserde duş gelyän «döwlet, geňeşdar, maslahat, ilçi» ýaly sözler merdana ata-babalarymyzyň il bähbitli ýagşy işleriň ählisini, agzybirlikde amal edip

ýaşandyklaryna güwä geçýär. Muny Gahryman Arkadagymyzyň «Hakyda göwheri» atly ylmy-filosofiki eserindäki: «Oguz han döwletli maslahata eýerýär, iline geňeş salýar» diýen jümleleri hem tassyklaýar.

Häzirki zaman türkmen jemgyýetine döwrebaplyk, kanunylyk, milli we dünýä tejribesini utgaşdyrmak ýörelgeleri mahsusdyr. Taryh üçin uzak bolmadyk döwürde döwleti dolandyrmagyň ygtybarly, demokratiýa we hukuga esaslanýan nusgasy döredilip, jemgyýetimiziň her bir raýatynyň erk-islegini beýan etmeginiň netijeli ulgamy kemala getirildi. Munuň özi Gahryman Arkadagymyzyň «Döwlet adam üçindir!» diýen ynsanperwer şygarynyň täze taryhy döwrümizde hormatly Prezidentimiziň «Watan diňe halky bilen Watandyr! Döwlet diňe halky bilen döwletdir!» diýen şygary bilen utgaşyp, il bähbitli, döwlet ähmiýetli işleriň rowaçlyklara beslenýändigini görkezýär.

Aýnur ABDYÝEWA,
türkmen dili we edebiyaty hünäriň
4-nji ýyl talyby.

Bilimli nesil — kuwwatly Watan

Ýaş nesle ynam — beýik geljege ynam

Çagalykdan kalba guýlan watançylyk duýgusy, maşgaladan başlanýan terbiýe, kitapdan alynýan bilim, mugallymyň beren nesihaty, pederleriň miras goýan milli ýörelgeleri... bularyň ählisi ynasan şahsyýetiniň kemala gelmeginde biri-birinden aýrylmaz gymmatlyklardyr. Ýaş nesliň geljegi bolsa diňe onuň alan bilimi bilen däl, eýsem, Watana bolan söýgüsi, halkyna bolan wepalylygy, ahlak sypatlary we jemgyýetdäki jogapkärçiligi bilen hem ölçelýär. Bilimler we talyp ýaşlar günü mynasybetli Arkadag şäheriniň Ruhyýet köşgünde türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň geçiren umumy okuw sapagy hem hut şu möhüm hakykatlaryň giňişleýin beýanyna öwrüldi. Bu umumy okuw sapagy adaty sapakdan has giň many-mazmuna eýe boldy. Onda Türkmenistanyň parahatçylyk söýüjilikli daşary syýasatynyň ýörelgeleri bilen bir hatarda, ýaşlaryň döwlet, jemgyýet, ene-ata we maşgala önündäki borçlary, milli taryhy we medeni mirasy öwrenmegiň ähmiýeti, häzirki zaman ylym-biliminiň mümkinçiliklerinden netijeli peýdalanmagyň ýollary barada çuňňur pikirler beýan edildi.

Watansöýüjilik — kalpdan başlanýan mukaddes ýol

Gahryman Arkadagymyz okuw sapagynda watansöýüjilik düşünjesine aýratyn orun berdi. Çünki Watan söýgüsi adamyň kalbynda kemala gelýän in päk we belent duýgularyň biridir. Esasan-da, ýaşlyk döwründe bu duýgynyň aňda berk orun almagy adamyň bütin ömrüniň ýoluna täsir edýär. «Islendik adamyň Watana söýgüsi adaty, sagdyn duýgudyr. Ýaş adam üçin bolsa bu aýratyn many-mazmuna eýedir. Sebäbi hut şol ýyllar onda Watana bolan

söýgi, ýurduna bolan buýsanç duýgusy kemala gelýär» diýip, türkmen halkynyň Milli Lideri belledi. Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 35 ýyllygynyň belenilýän ýylynda bu hakykatyň ähmiýeti has-da uludyr. Çünki Garaşsyzlyk ýyllary içinde demokratik, hukuk we dünýewi döwletimizniň binýady pugtalandyryldy, ýurdu-myzyň halkara abraýy belende görterildi. Häzirki Türkmenistan durnukly ösüşi, parahatçylyk söýüjilikli syýasaty we oňyn

başlangyçlary bilen dünýä jemgyýetçiliginde mynasyp orun eýeleýär.

Kämillik — ýaş nesliň baş şygary

Bilim bilen terbiýe biri-birinden aýrylmaz düşünjelerdir. Bilimli, ýöne terbiýesiz şahsyýetiň jemgyýet üçin doly gymmatlyk bolup bilmeýşi ýaly, diňe gowy terbiýe bilen çäklenip, döwrebap bilimden üzňe galmak hem döwrüň talaplaryna laýyk gelmeýär. Şonuň üçin ýaşlaryň önünde iki sany uly wezipe durýar: kämil bilim almak we belent ahlakly şahsyýet bolup ýetişmek. Gahryman Arkadagymyz bu iki düşünjäniň özara baglanyşygyny aý-

ratyn nygtap: «Ynsany kämillage we belent mertebä ýetirýän gymmatlyk, ilkinji nobatda, ylym we bilimdir» diýip belledi. Häzirki wagtda dünýä çalt özgerýär. Täze tehnologiýalar, sanly ulgam, emeli aň we innowasion çözümler jemgyýetiň ösüşiniň esasy ugurlaryna öwürülýär. Şeýle şertlerde ýaşlaryň täze bilimleri özleşdirmegi, döredijilikli pikirlenmegi, ylymy gözleglere gatnaşmagy we täzeçil başlangyçlary öňe sürmegi möhümdir. «Akyly» şäherleriň

döredilmegi bilen bir hatarda, «Akyly jemgyýet» konsepsiyasyny işläp taýýarlamak baradaky pikirler hem ýaşlaryň döredijilik mümkinçiliklerine uly orun berilýändigini görkezýär. Ýaşlar diňe taýýar bilimleri kabul edýän nesil bolman, täze pikirleriň, täze çözümleriň we innowasiýalaryň döredijileri bolmalydyr.

Terbiýäniň ilkinji mekdebi — maşgala

Ýaş şahsyýetiň kemala gelmeginde maşgalanyň orny aýratyn uludyr. Çaganyň ilkinji eşiýän sözi, ilkinji öwrenýän edebi, ilkinji görýän göreldeşi maşgala ojagyndan başlanýar. Maşgala agzybirliги

jemgyýet agzybirliginiň hem binýadydyr. Ata-enä hormat goýmak, ulyňy sylamak, kiçä hemaýat etmek, dogruçyl bolmak, halal zähmet çekmek, myhmansöýerlik, sahawatlylyk, sabyr-kanagatlylyk ýaly häsiýetler ýaş nesliň kalbyna maşgalada siňdirilýär. Gyz perzendiň edep-ekramyna aýratyn üns bermek hem türkmençilikde gadymdan gelýän asylyly ýörelgedir. Ýaş gyzynyň geljekde maşgalanyň ojagyňy gorajak, perzent terbiýelejek ene hökmünde kemala gelmegi onuň çagalykdan alan terbiýesine baglydyr. Şonuň ýaly-da, oňan perzendiň watançy, zähmetsöýer, jogapkärçilikli we il-gününe peýdaly şahsyýet bolup ýetişmegi üçin ata-enäniň göreldeşi aýratyn möhümdir.

Mugallym — ýaşlygyň ýol görkeziji çyragy

Bilim ulgamynda mugallymyň orny hiç wagt könelmeýän gymmatlykdyr. Mugallym diňe bir sapak geçýän hünärmen däl, eýsem, ýaş nesliň dünýägaraýşyna, häsiýetine we geljegine täsir edýän halypadyr. «Ussadyňa hormat etseň, ylmyň artar», «Bilimliniň ýoly açyk» diýen pähimler halkymyzyň mugallyma goýýan belent sarpasynyň beýanydyr. Gahryman Arkadagymyz mugallymyň sabarly, adalatly, mylaýym bolmalydygyny, her bir okuwçynyň pikirine hormat goýmalydygyny aýratyn nygtady. Şeýle hem mugallymyň öz bilimini yzygiderli artdyrmagy, döwrebap usullary öwrenmegi we hünär derejesini kämilleşdirmegi zerurdyr. Bu ýerde Magtymguly Pyragynyň Döwletmämmet Azada bolan hormaty hem aýratyn manylydyr. Akyldaryň: «Ylym öwreden ussat kyblam — pederdir» diýen sözleri mugallym bilen şagirdiň arasyndaky ruhy baglanyşygyň belent nusgasydyr.

Baýramberdi GELDIMYRADOW,
žurnalistika hünäriniň
2-nji ýyl talyby.

Emeli aňyň bilim ykdysadyýetine täsiri

Soňky ýyllarda emeli aň tehnologiýalarynyň çalt ösmegi jemgyýetiň durmuşynyň dürli ugurlaryna, şol sanda bilime we ykdysadyýete bolan garaýşymyzy düýpli üýtgedýär. Bir wagtlar diňe ylmy-fantastik eserlerde duş gelýän düşünje bolan emeli aň häzirki wagtda okuw sapaklarynda, ylmy barlaglarda, maglumatlary seljermekde we hünär taýýarlygynda ulanylýan möhüm gurala öwürülýär. Bu ýagdaý diňe maglumat almak we ýatda saklamak bilen çäklenmän, eýsem, ol emeli aňyň täze ykdysady mümkinçilikleri döredýän esasy güýçleriň biridigini görkezýär. Şol sebäpli emeli aňyň bilim ykdysadyýeti üçin täsirine diňe tehnologiýanyň ösüşi hökmünde däl-de, jemgyýetiň geljegine täsir edýän giň gerimli özgeriş hökmünde garamak zerurdyr.

Bilim ykdysadyýetiniň esasy aýratynlygy bilimleriň, başarnyklaryň, döredijiligiň we innowasiýalaryň ösüşiň möhüm çeşmesine öwürilmegidir. Täze tehnologiýalar bu ugurdaky mümkinçilikleri has-da giňeldýär. Uly möçberdäki maglumatlary gysga wagtda seljermek,

okuwçynyň zerurlygyna görä maglumatlary saýlamak, okuw meýilnamalaryny kämilleşdirmek we okuw prosesini şahsylaşdyrmak şol mümkinçilikleriň käbiridir. Mysal üçin, okuwçynyň haýsy temada kynçylyk çekýändigini kesgitläp, şol ugur boýunça goşmaça düşündirişleri ýa-da maşklary hödürlemek mümkin. Şeýle çemeleşme bilim almagyň umumy bir nusga däl-de, şahsy aýratynlyklara laýyklykda guralmagyna ýol açýar.

Okuw prosesiniň netijeliligini ýokarlandyrmakda mugallymlar üçin döredilýän sanly gurallaryň hem ähmiýeti uludyr. Sapak meýilnamalaryny taýýar-

lamak, okuw materiallaryny dürli derejelere laýyklaşdyrmak, maglumatlary toparlara bölmek we käbir gaýtalanýan işleri ýeňilleşdirmek mugallymyň wagtyny tygşytlap biler. Şeýle ýagdaýda mugallym okuwçylaryň döredijiligini ösdürmäge, olaryň soraglaryna jogap bermäge we şahsy ösüşine has köp üns berip biler. Esasy maksat mugallymyň ornuny çalşmak däl-de, onuň hünär mümkinçiliklerini giňeltmekdir. Sebäbi bilimde adam gatnaşyklarynyň, mugallymyň tejribesiniň we terbiýeçilik wezipesiniň ähmiýeti öňküsi ýaly ýokary bolmagynda galýar.

Mümkinçilikleriň artmagy bilen bir hatarda käbir töwekgelçilikleriň döredilýändigini hem gözden salmak bolmaz. Okuwçylaryň we talyplaryň taýýar jogaplara aýa daýanmagy özbaşdak pikirlenmek, seljermek we döredijilik ukyp-larynyň peselmegine getirip biler. Şonuň üçin tehnologiýadan peýdalanmak bilen birlikde maglumatlary tankydy taýdan seljermek, çeşmeleri deňeşdirmek we alnan netijäniň dogrulygyny barlamak endiklerini ösdürmek aýratyn möhümdir.

Bilim ulgamynda tehnologiýanyň mak-sady adamyň pikirlenmesini çalşmak däl-de, onuň mümkinçiliklerinden has netijeli peýdalanmaga ýardam etmek bolmalydyr.

Häzirki döwrüň ykdysadyýetinde maglumat möhüm baýlyklaryň biri bolsa, şol maglumatdan manyly netije çykaryp bilýän bilimli we döredijilikli adam ondan hem gymmatlydyr. Emeli aň adamyň mümkinçiliklerini giňeldip biler, ýöne onuň ýerine pikirlenip, jogapkärçilik çekip ýa-da jemgyýetiň geljegini kesgitläp bilmez. Şonuň üçin geljegiň bilim syýasatynyň merkezinde tehnologiýanyň özi däl-de, ony döredijilikli we jogapkärçilikli ulanýan adam durmalydyr. Şu ýörelge berjaý edilen ýagdaýynda emeli aň bilim ykdysadyýetiniň ösüşine hyzmat edýän we durnukly geljegiň kemala gelmegine goşant goşýan möhüm serişdä öwürüler.

Bahargül BERDIÝEWA,
Magtymguly adyndaky Türkmen
döwlet uniwersitetiniň
1-nji ýyl magistranty.

Talybyň döredijilik ussahanasyndan

Şygryýete şeýda göwünler

Ýer ýüzünde milliardlarça adam ýaşar. Olaryň hersi nämendir bir zady özleriçe söýýärler. Kimler surat çekmegi, kimler futboly, kimler çeper eserleri okamagy, kimler bolsa telewizorda ýaýlyma berilýän kinofilmlere tomaşa etmegi halaýarlar.

Eýsem, meniň edebiýata bolan söýgim haçan başladyka? Özümiň-ä «Ýagty jahana gelen günümde bari, eziz kábämiň meni süýji uka batyrmak üçin sallançagyň bagyny ýuwaşjadan yralap, özüniň mylaýym sesi bilen aýdyp beren mukaddes hüwdüsinden başlandy» diýesim gelip dur...

Bize çagalar bagyna ýa-da orta mekdebe ilkinji gadam basan günümizden harplary, soňra sözleri öwredip başlaýarlar. Netijede bolsa, biz dürli goşgulary, aýdymly öwrenýäris. Häli-häzirem çagalygymyň şol ýakymly pursatlary ýadyma düşse, nury dideleri bilen mende okamak höwesini döreden mähriban mugallymymyň öwreden «Eý, mekdebim jana-jan» aýdymy gulagymda ýaňlanyberýär. Meniň çeper edebiýata bolan söýgimiň hut şol aýdymdan gözbaş alýan bolmagy-da juda ähtimal...

Ýa-da onuň sebäbi, heniz sekiz ýaşymdakam, kakamyn işden öýe getirýän gazetdir žurnallaryny düşünsen-düşünmesen gyzylanyp okajak bolanlygymdandyr?!

Şeýdip, men öz okap öwrenen zatlarymyň netijesinde heniz mekdep partasynda wagtyň goşgy ýazmaga başlapdym. Mugallymym «Ine, mugallym! Men täze goşgy ýazdym» diýenimde juda begenýärdi. Soňra bolsa meniň hoş sözlerdir öwgüler bilen «serpaýymy» ýetirip goýbererdi. Elbetde, bu — motiwasiýa. Eger-de, ol şol wagt maňa öz hoş sözlerini aýtmagyň deregine, kemçiliklerimi ýüzüme aýdyp, tankyt eden bolsa, onda meniň şygry ýazmaga bolan höwesim birmahal döwlerdi, soňra men hijem goşgy ýazmazdym. Şeýde-şeýde, men häzirki wagta çenli şol hoş sözleriň netijesinde özümiň ýazmak höwesimi birjigem gowşatman gelyän.

Hawa, men indi o goşgularyň beýle bir goşgam däl ekendigini-de bilýän. Eýsem, kämil eser döretmek üçin biz näme etmeli? Elbetde, diňe okamaly. Ýöne näme okamaly, ýa kimi okamaly diýen sorag hem bar?! Siz döredijilige ilkinji gezek gadam basýanlaryň eserlerine üns berip gördüňizmi?! Olaryň döredýän goşgulary, ýokarda öz mysalymda belleýişim ýaly, ýönekeýje sözlem. Ýöne soňabaka olar nusgawy äheňe öwrülýär. Sebäbi döredijilige ilkinji gadam basýanlardan: «Siz haýsy şahyrlary okaýarsyňyz?» diýip sorasaňyz, olaryň jogaby nagtdyr: «Magtymguly, K.Gurbannepesow, G.Ezi-zow, B.Hudaýnazarow... dagyny okaýan». Elbetde, olar türkmen şygryýetiniň sarsmaz sütünleri. Özi-de olar — türkmen edebiýatynda, ylaýta-da, türkmen şygryýetinde täzeçe äheňleriň, çemeleşmeleriň döremegine hem-de ençeme täze eserleri döretmäge badalga boldy. A.Atabaýewiň, N.Rejebowuň, A.Annaberdiyewiň, Ç.Ýegenmyradowuň, I.Akmyradowuň we beýlekileriň ýazyş aýratynlyklary, çeperçilik tärleri şygryýetiniň duýgy we pikir terligi bilen bir-birinden tapawutlanýar. Olaryň ýazan şygryrlary okyjylar köpçüligi tarapyndan, ylaýta-da, ýaşlar tarapyndan söýlup okalýar.

Eýsem-de, ýaş döredijiniň bu şahyrlaryň diňe birini söýüp okamagy dogrumy?! Eger-de ýaş dörediji diňe bir şahyry okap, şondan hem täsirlenip eser döredýän bolsa, onda ol diňe şol şahyry ilkinji gezek gaýtalap

biler. Bu bolsa, şowsuz synanyşyk. Sözümi şahyr K.Gurbannepesowyň setirleri bilen delillendirsek:

*Söýgi hem goşgudyr! Kişä öýkünme,
Öz möhrüni, öz közüni goýup git.*

Sebäbi ol şahyr eýýäm türkmen edebiýatynda belli bir derejede öz yzyny goýmagy başardy. Ýaş dörediji hem saýlan döredijilik ýolunda öz halypanyndan hem ozduryp, özüniň mynasyp yzyny goýmagy başarmalydyr. Çünki biz birnäçe kitaplary okamagyň netijesinde täze bir pikiri öňe sürüp, özümiň serimize gelen sergin setirleri kagyz ýüzüne geçirýäris. Sebäbi edebiýatda her bir döredijiniň öz sözi, öz ýüzi bolmaly diýlen ýazylmadyk bir kanun bar. Edebiýatçy alym A.Şihnepesowyň aýdyşy ýaly: «Ýa ýazmaly, ýa-da ýatmaly». Sebäbi biz kämil eser döredip bilmejek bolsak, iň gowusy, bu işimizden el çekmekdir.

Ýaş dörediji diňe bir türkmen edebiýatynyň wekilleriniň döreden eserlerini okamak bilen çäklenmän, eýsem, dünýä edebiýatynyň wekilleriniň eserlerini hem ünsden düşürmeli däl. Häzirki wagtda dünýä edebiýatynda okamagy zerur hasaplanýan eserleriň hatarynda L.N.Tolstoýyň «Anna Karenina», M.Tweniň «Tom Soýeriň başdan geçirenleri», M. de Serwantesiň «Don Kihot», F.Dostoýewskiniň «Biçärel», J.Londonyň «Martin Iden», D.Defonyň «Robinson Kruzo» ýaly kitaplary bar. Ýene bir aýratynlyk, ol hem, bu eserleriň ussat halypalarymyz tarapyndan türkmen diline terjime edilmegidir. Bu eserleriň hersi özüniň aýratyn tagamy bilen, özboluşlylygy bilen okyjyny özüne bendi edýär.

Aslyýetinde, edebiýatda şahyrlar ikä, has dogrusy, «ýaş şahyrlara» we «şahyr ýaşlara» bölünýär. Eýsem, bulary nähili tapawutlandyrmaly? Geliň, bu soraga ýazyjy K.Ataýewiň sözleri bilen jogap bereliň! «Ýetginjek bolsun, orta ýaşly bolsun, goý, goja bolsun, tapawudy ýok, goşgusy başlangyç awtoryň derejesinden saplanmaýan bolsa, oňa arkaýyn ýaş şahyr diýse bolar. Juwan ýaşda kämillage gol berenler bolsa, ýaş şahyrlar däl-de, şahyr ýaşlardyr. Sap edebiýaty şolar döredýändir». Ine, ol soragyň çözgüdi şeýleräjik.

Häzirki wagtda ýaşlaryň arasynda özlerniň döredýän eserleri bilen beýleki deň-duşlaryndan düýpli tapawutlanmagy başaryan şahyr ýaşlaryň bardygy hem örän buýsandyryjy ýagdaý. Özleri hem özboluşlylygy bilen tapawutlanýarlar. Biz muňa, esasan hem, «Arkadagly Ýaşlar» elektron žurnalynyň, «Biznes reklama» gazetiniň hem-de «Nesil» gazetiniň her täze sanynda şaýat bolýarys. Şeýle ýaşlaryň hatarynda-da Gurbanmyrat Saryýew, Maksatmyrat Çaryýew, Ogulnur Saparowa, Gülnar Amanýazowa, Tirkışmyrat Nurýagdyýew, Ilmyrat Babaýew, Parahat Batyrow... dagynyň ady bar. Şeýle şahyr ýaşlaryň bolmagy biziň edebiýatymyzyň barha güllejekdiginden alamatdyr.

Ýaşlaryň döredýän kämil eserleri geljekki nesiller üçin hem nusga alarlyk bolmalydyr. Çünki bu bize ata-babalarymyzdan nesilme-nesil geçip gelyän asyly ýörelgeleriň biridir. Halypa şahyrymyz A.Atabaýew aýtmýşlaýyn: «Duýgymyzy hem-de dogrymyzy ýazmaly!» Biz diňe şonda kämillage ýetip bileris...

Mukam BEKGYLYJOW,
türkmen dili we edebiýaty hünäri
4-nji ýyl talyby.

Tymsallar

Iki möjek

Günlerde bir gün atasy agtygyna durmuşyň iň uly hakykatyny açypdyr:

— Her bir ynsanyň içinde hut iki möjegiň söweşi ýaly uly bir göreş gidýändir. Birinji möjek erbetligi aňladýar: ol görpçilik, gabanjaňlyk,

Garry ata çalaja ýylgyrypdyr-da, şeýle jogap beripdir:

— Her gezek seniň haýsysyny has köp iýmitlendirýäniňe bagly. Haýsyna köp ideg etseň, şol möjek hem ýeňýändir.

gysgançlyk, tekepbirlik, mekir we ýalan. Ikinji möjek bolsa ýagşylygyň tarapdary: ol parahatçylyk, söýgi, umyt, hakykat, mähirlilik we wepalylyk.

Atasynyň bu sözlerine agtygy birsellem oýa batypdyr, soňra bolsa gyzylanyp sorapdyr:

— Ýaňky möjekleriň ahlynda haýsys ýeňýär, ata?

Ýaň

Ata bilen ogul dagyň içinde gezenleş edip ýördüler. Birden oglanjyk büräp ýykylýar. Aýagyna zeper ýetiren oglanjyk, agyrysyna çydaman:

— A-a-a-ay! — diýip gygyrýar.

Şol pursat dagyň bir künjeginden öz sesine meňzeş: «A-a-a-ay!» diýen ses dolanyp gelyär.

Oglanjyk muňa geň galyp, daga tarap:

— Sen kim? — diýip gygyrýar.

Dagdan bolsa: «Sen kim?» diýen jogap gelyär.

Muňa gahary gelen oglanjyk:

— Gorkak! — diýip gygyrýar.

Ses bolsa ýene-de: «Gorkak!» diýip gaýtalayar.

Oglanjyk geň galyp, atasyna seredýär-de: «Ata, näme bolup geçýär?» diýip sorayar. Atasy ýylgyryp, dag tarapa bar güýji bilen gygyrýar:

— Men saňa hormat goýýaryn!

Dagdan bolsa: «Men saňa hormat goýýaryn!» diýen ses gelyär.

— Sen — çempion! — diýip, atasy ýene gygyrýar.

Ses hem: «Sen — çempion!» diýip gaýtalayar.

Oglanjyk haýran galsa-da, muňa hiç hili düşünip bilmeyär. Şonda atasy oňa şeýle düşündirýär:

— Ynsanlar muňa «ýaň» diýýärler,

ýöne aslynda bu durmuşyň özüdir. Ol saňa seniň aýdan we eden her bir zadyň yzyna gaýtaryp berýändir. Biziň durmuşymyz diňe öz amallarymyzyň aýnadan görnüşidir.

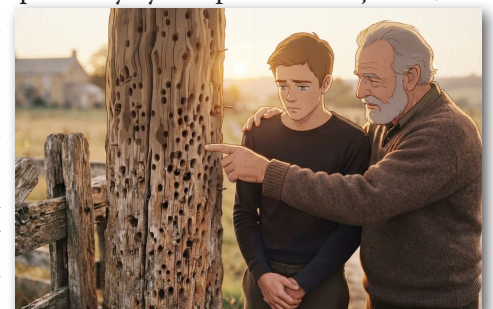
Çüýler

Gaty gaharly we özüni saklap bilmeýän bir ýaş ýigit bar eken. Günlerde bir gün kakasy oňa bir haltajykda çüý berýär we: «Haçan-da gaharyňy saklap bilmedik pursatyň, goňşy haýadyň agaç sütünine bir çüý kakmaly bolarsyň» diýip tabşyrýar.

Ilkinji gezekler ýigit sütüniň ýüzüne onlarça çüý kakmaly bolýar. Ýöne wagtyň geçmegi bilen, ol özüni saklamagy öwrenýär we her gün kakylýan çüýleriň sany barha azalýar. Ahlynda, ýigidiň bir gezegem gaharlanmadyk günü gelip ýetýär. Ol bu barada kakasy aýdanda, kakasy täze şert goýýar: «Indi bolsa, özüni saklap bilen her bir günün üçin sütünden bir çüýi sogrup al».

Wagt geçýär we sütünde hiç hili çüý galmaýar. Şonda kakasy oglunyň elinden tutup, haýadyň ýanyna getirýär:

— Sen muny gowy başardyň, oglum. Ýöne sütündäki şu deşikler görýäňmi? Bu sütün indi hiç wagt öňki ýaly bolup bilmez. Haçan-da, sen

ynsana gahar bilen erbet söz aýtsaň, onuň galdyryan ýarasy hut şu deşikler ýalydyr. Sen ondan soň näçe gezek ötüňç sorasaň hem, kalbyndaky şol yza (galyndy) hemişelik galar.

Taýýarlan Ogulnur HANOWA,
žurnalistika hünäri
2-nji ýyl talyby.

Aýdyma öwrülen setirler

Ýakynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmeniň Altyn asyry» atly baýragyny almak ugrunda höwesjeň aýdymçy ýaşlaryň arasynda geçirilýän «Ýaňlan, Diýarym!» atly telebäsleşigine gatnaşyjylara iberen Gutlagynda halkymyzyň aňynda, kalbynda orun alan aýdymlarymyzy ýatlap geçdi. Gazetimiziň şu sanynda şol kalba siňen aýdymlardan käbirini okyjylar köpçüligine ýetirmegi makul bildik.

ŞADYÝAN GÖZEL

Gözleňde müýnüň ýok,
Sen öýe bezeg.
Nämüçin aglaýaň,
Şadyýan gözleň?

Ýatlaýaň Güneşiň
Tylla zerlerin.
Gulpagyň tasadyp,
Gezen ýerlerin.

Gyzlyk dünýäsinden
Gitmezden ozal,
Nämüçin aglaýaň,
Şadyýan gözleň?

Gyýylma gidýän diýp,
Dogduk öýüňden.
Bagtyňy taparsyň,
Jandan söýülseň.

Ýa ýaman görýärmiň,
Başyň boglanyn?
Ýa birinden kemmi,
Söýýän oglanyň?

Wah, aglap goýmadyň,
Gutarar ýerde.
Göýä egisýän deý
Ulaşan derdiň.

...Ýok, ýok, agla bu gün,
Aýyp görülmez.
Gyzlyk dünýäň saňa
Gaýdyp berilmez.

**Bibi
ORAZDURDYÝEWA.**

ÝYLLAR ÝATYR ARAMYZDA

Sen-ä dagdan akýan çeşme,
Tolkunlaryň náz kereşme.
Menem ýalňyz galan teşne,
Çöller ýatyr aramyzda.

Bagdan gyzyl güller ýygdyň,
Seniň üçin çemen bogdum.
Kabul etmän, göwnü degdiň,
Güller ýatyr aramyzda.

Men gedem däl, diýdiň «gedem»,
Göwnüm sende, göwräm giden.
Belki, bizi duşman eden,
Diller ýatyr aramyzda.

Ýalan, ýalan, ýene ýalan,
Sözden dönmez maşuk bolan.
Ýary ýardan aýra salan,
Ýollar ýatyr aramyzda.

**Allaberdi
HAÝYDOW.**

BALYKÇYNYŇ AÝDYM

Säher Güni şöhesini mawy deňze dökende,
Akja guşlar, ýaşylbaşlar deňze ganat kakanda.
Men çykýaryň ganat açyp goja Kaspiň goýnuna,
Guwanýaryň tolkunlaryň, balyklaryň oýnuna.

Dolýar meniň torlaryma dürli balyklar:
Altyn balyk, kümüş balyk, zerli balyklar,
Azat mahy, bekre, takgaz, çapak balyklar.
Gerşi gyzyl, ýakut, tylla şapak balyklar.

Balykçy men, gorkmaýaryň suwda gaýdan, tupandan,
Kaspiň däl tolkunlary topulanda her ýandan,
Balykçy men, balyk yzlap, balyk kimin ýüzýärim,
Semiz-semiz balyklary düzüň-düzüň düzüýärim.

Dolýar meniň torlaryma dürli balyklar:
Altyn balyk, kümüş balyk, zerli balyklar,
Azat mahy, bekre, takgaz, çapak balyklar.
Gerşi gyzyl, ýakut, tylla şapak balyklar.

Bulut geçýär, tupan geçýär, joşan tolkun ýaýylýar,
Goja Kaspiň ýüzüne kümüş şöhle çayylýar.
Ine, şonda çykýaryň al şeraply torbamy,
Bişirýärim lezzetlije, şorja balyk çorbamy.

Dolýar meniň gazanjygma dürli balyklar:
Altyn balyk, kümüş balyk, zerli balyklar,
Azat mahy, bekre, takgaz, çapak balyklar.
Gerşi gyzyl, ýakut, tylla şapak balyklar.

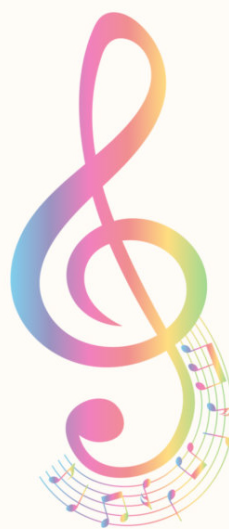
Agşam ýene seýran edip çykýan deňziň goýnuna,
Guwanýaryň söýgülimiň tolkun bilen oýnuna.
Geze-geze, ýüze-ýüze, Aý ýaşanda gaýdýan,
Söýgülime şat balykçyň aýdymyny aýdýan.

Dolýar meniň torlaryma dürli balyklar:
Altyn balyk, kümüş balyk, zerli balyklar,
Azat mahy, bekre, takgaz, çapak balyklar.
Gerşi gyzyl, ýakut, tylla şapak balyklar.

Men Kaspiňiň zürýady men, goja Kaspi — mekanyň,
Wolganyň balykçysy doganyň, mähribanyň.
Men Kaspiňiň balykçysy, doldurýaryň planym,
Keýpim kök, sagat janyň, gözleň doly döwranyň.

Goja Kaspiň ekdisidir dürli balyklar:
Altyn balyk, kümüş balyk, zerli balyklar,
Azat mahy, bekre, takgaz, çapak balyklar.
Gerşi gyzyl, ýakut, tylla şapak balyklar.
Daşy kümüş apbasydan torja balyklar,
Lezzet berer şerap bilen şorja balyklar.

**Gara
SEÝITLIÝEW.**

Magtymguly Pyragy

BOÝLARYŇA

Ýörseň, ýarym, guwanar men,
Serwi kamat boýlaryňa.
Güliden puşes ýaraşypdyr,
Ajap rahat boýlaryňa.

Men – bilbile eýläp azar,
Aldyň şirin janyň nisar.
Züleyhadan galan zünnar,
Bolsun hajat boýlaryňa.

Görsem roýuň, ýok armanym,
Sensiz hazan ursun janyň.
Ykbalym, dinim-imanyň
Kylam hormat boýlaryňa.

Yşkyň bilen men dat eýläp,
Öwrenip men, adat eýläp,
Ömür-ahyr perýat eýläp,
Ýetmez lahat boýlaryňa.

Gören aşyk geda bolar,
Il-günüňden jyda bolar.
Magtymguly pida bolar
Din-keramat boýlaryňa.

ÜLKÄMIŇ TOÝ SAÇAGYNDÄ

Nygmat bardyr näçe iýseň,
Ülkämiň toý saçagynda.
Tapylar ol näçe diýseň,
Ülkämiň toý saçagynda.

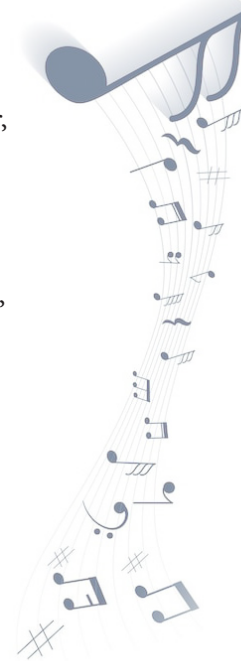
Geliň, dostlar, geçiň, dostlar,
Toý saçagyn açyň, dostlar.
Şerbet bardyr, içiň, dostlar,
Ülkämiň toý saçagynda.

Türkmenistan, ýaşyň gutlap,
Nar getirdik toýa niýetläp.
Injir bardyr putlap-putlap,
Ülkämiň toý saçagynda.

Her kim toýa çaglanyp dur,
Bekre balyk daglanyp dur.
Süýji palaw buglanyp dur,
Ülkämiň toý saçagynda.

Agzyň suwar gören badyň,
Süýji toşap alyň, dadyň.
Bardyr adyn tutan zadyň,
Ülkämiň toý saçagynda.

**Mämmed
SEÝIDOW.**

Sport we tehnologiýa

«Apple» «iPhone 18 Pro», «18 Pro Max» smartfonlaryny tanyşdyrdy

Ýakynda «Apple» kompaniýasy «iPhone 18 Pro» we «18 Pro Max» smartfonlaryny tanyşdyrdy. Täze tapgyryň esasy aýratynlygy fiziki taýdan sazlap bolýan diafragmaly esasy kamera moduly we giňişleýin surata düşürmek sazlamalary boldy. Smartfonlar has ykjam «Dynamic Island» ulgamyna, 2 nanometrlik «A20 Pro» prosessoryna we has uzak wagtlaýyn awtonom işlemek ukybyna eýe boldy.

«Apple» brendi «iPhone 18 Pro» we «18 Pro Max» smartfonlarynyň dört reňk görnüşini görkezdi.

«iPhone 17 Pro»

bilen deňeşdirilende, smartfonlaryň daşky dizaýny üýtgemedi diýen ýaly. «Apple» 6,3 we 6,9 düýümlük ekranlary, 120 Gs-e çenli «ProMotion» tehnologiýasyny we alýumin gabarany saklap galdy.

Adaty kamera goşundysyna «Pro Controls» atly giňişleýin mümkinçilikler toplumy goşuldy. Onuň kömegi bilen ulanyjylar ekspozisiýany (wyderžkany), ak reňk balansyny we diafragmany dolandyryp bilýärler. Suraty has amatly gözgeçilikde saklamak üçin smartfon ekranda gistogrammany görkezýär.

Kameralaryň beýleki modullary öz häsiýetnamalary boýunça geçen ýylkydan tapawutlanmaýar diýen ýaly: 48 megapikselli aýa giň burçly modul we ekwiwalent fokus aralygy 100 mm bolan 48 megapikselli teleobjektiw. Ol 4 esse optiki we «optiki hilinde» 8 esse sanly ulaltmagy (zoom) üpjün edýär. Ön tarapynda bolsa 18 megapikselli kamera ýerleşdirilen.

Smartfony sowatmak üçin göwrümi we meýdany ulaldylan buglandyryş kamerasy hyzmat edýär.

«iPhone 18 Pro Max» modeliniň wideo tomaşa edilen-däki awtonom iş wagty 36 sagada, «18 Pro» modelinde bolsa 45 sagada çenli ýetýär. Fiziki SIM-kartsyz (diňe eSIM) nusgalary has uly sygymly batareýa bilen üpjün edildi, bu bolsa wideo tomaşa etmek wagtyny, takmynan, goşmaça iki sagat uzaldýar. Çalt zaryad beriş ulgamy hem bar: gabat gelýän kabel we zaryad beriji enjam arkaly 15 minutda 50% zaryad alýar.

«iPhone 18 Pro Apple» modeli hususy C2 modemine eýe boldy, tapgyryň iki smartfony hem N1 simsiz aragatnaşyk çipi bilen üpjün edildi. Şeýle hem «Wi-Fi 7»,

«Bluetooth 6» we «Thread» tehnologiýalary goldanylýar. Kompaniýanyň berýän maglumatlaryna görä, C2 modemi C1X bilen deňeşdirilende energiýany 15% az sarp edýär.

Tanyşdyrylyş dabarasyna iň köp garaşylan täzelik, insayderleriň önünden çaklaýş ýaly, kompaniýanyň eplenýän ekrana eýe bolan ilkinji smartfony boldy. Oňa «iPhone Duo» ady berildi.

«Apple iPhone Duo 256 GB» telefony. Modeliň ölçegleri: iOS, 7.6" OLED ekran (1878x2670) 120 Gs, Apple A20 Pro, 12 GB RAM, 256 GB içerki ýat, 48 MP kamera, 5800 mAs Li-ion batareýa, eplenýän ekranly (fold), IP68 suw we tozan goragy. Enjamyň korpusy ýylmanan titandan taýýarlanylýp, IP68 derejeli gorag bilen üpjün edilen. Aýratyn üns çekiji täzelik: frontal kamera ekranyň aşagyna şeýle bir içgin gizlenilen welin, displeý açyk wagty hem ol asla görünmeýär. Şol bir wagtyň özünde smartfony doly açylmadyk (ýarym eplen) ýagdaýda hem ulanmak bolýar.

Baýramdiýar ARTYKOW,
žurnalistika hünäriň 2-nji ýyl talyby.

Dersara ylymlaryň ähmiýeti

Häzirki döwürde ylymlaryň çäginde uly özgerişler bolup geçýär. Dogrusy bu özgerişlikler XX asyrdan başlanan hem bolsa biziň döwrümüzde bu has-da mese-mälim duýulýar. Ilki bilen, ylymlaryň okuw kitaplarynda berilýän bölünişigine ser salalyň. Olar: fizika, himiýa, biologiya, matematika, geometriýa, taryh, dil, edebiýat we ş. m. Bu bölünişige nusgawy bölünişik diýilýär. Ylymlaryň ýerine ýetirmeli wezipeleriniň öwürsiniň giňemegi bilen dersara ylymlaryň (междисциплинарные науки) ähmiýeti ýokarlandy. Munuň özi emeli aň, kosmosy özleşdirmek, robototekhnika, kibernetika, genetika, klimatologiýa ýaly döwrüň talap edýän ugurlarynyň ösmegi bilen baglydyr. Şu aýdanlarymyzdan mysal hökmünde klimatologiýa ylmyny alyp göräliň.

Klimatologiýa ylmy özünde birnäçe nusgawy diýip atlandyran ylymlarymyzy we olaryň içindäki bölümleri bolan fizikany, atmosferany, okeanologiýany, himiýany, ekonomikany, sosiologiýany (adam faktory göz önünde tutulýar) özünde jemleýär.

Şu ýagdaýlar göz önünde tutulan dersara ylymlaryň sany artyp, hil taýdan ýokarlanmagyna getirdi. Dersara ylymlarynyň mysaly hökmünde kompýuter lingwistikany, psiholingwistikany, neýrolingwistikany, sosio-

lingwistikany, bioinformatikany, biokimiýany, geoinformatikany, mediadizaýny, sanly gumanitaristikany... aýtmak bolar. Bulara dersara ylm diýilmeginiň sebäbi iki ýa-da birnäçe ylymlaryň çäginde ýerleşýänligi bilen baglydyr. Dil biliminiň özünde birnäçe dersara ylymlary bardyr. Mysal hökmünde ady agzalan psiholingwistika dersara ylmyny alanymyzda onuň içinde psihologiýa we lingwistika (psihologiýa+lingwistika) ylymlary bardyr. Psiholingwistika iki ylmynyň garyşmagy esasynda dööräp, ol öz gezeginde adamyň sözleýän wagtyndaky kabul ediş prosesini, sözleýiş prosesini öwrenýär. Meselem: «Çagalar sözlemegi nädip öwrenýär?», «Dilleri nähili ýagdaýda peltek bolup galýar?» ýaly soraglara jogap gözleýär. Dersara ylymlaryň döremegi kesgitlenen meseleleriň nusgawy bölünişikdäki bir ylmynyň çäginde çözüp bolmaýanlygy sebäplidir. Dersara ylymlardan baş çykarmaklyk olary düzýän ähli ylymlaryny bilmegi talap edýär.

Ýagdaýyň geljekde hünärmen bolup ýetişmeli adamlar üçin ikuçly bolup görünmegi mümkin. Emma bu beýle däl. Häzirki döwürde bilermenler geljekki hünärmenleriň «T» modeli (T shaped model) boýunça kemala gelmekleri ýeterlik diýip belleýärler. Bu boýunça «T»

harpyny düzýän dik «|» çyzyk bir ugur boýunça gowy baş çykarmaklygy aňladýar diýip düşündirseler, harpyň üstündäki «—» kese çyzyk başga bir ugurdan düýpli däl-de, umuman baş çykarmagy aňladýar diýip aýdýarlar. Umuman baş çykarmaklyk diýende, ylmyň bir ugrunyň terminologiýasyny, umumy düzüjilerini we ş. m. bilmeklik göz önünde tutulýar.

Ylmyň we döwrüň şeýle üýtgeşmelerini nazarlap, ýurdu-myzyň bilim ulgamy hem öz gezeginde ýokary okuw mekdeplerinde bilim alýan talyp ýaşlarymyza öz ugrundan düýpli bilim bermek bilen çäklenmän, olaryň beden taýýarlygyna, daşary ýurt dillerini özleşdirmeklerine, ylmyň beýleki ugurlaryndan baş çykarýan hünärmenler bolup ýetişmegi ugrunda hereket edýär. Emma geljekki hünärmenler hem öz gezeginde ylmyň üýtgeşmelerinden habardar bolup, bilim almaklaryna rasional çemeleşmelidirler.

Taýýarlan Toýly BABAYEW,
žurnalistika hünäriň 3-nji ýyl talyby.

«Arkadag» topary ýaryşa ýeniş bilen başlady

«Arkadag» topary Aziýanyň Futbol konfederasiýasynyň «Çempionlar ligasy — 2» bäsleşiginiň toparçalaýyn tapgyryny ýeniş bilen başlady. «B» toparçada bäsleşýän «Arkadag» toparynyň birinji tapgyrdaky garşydaş Bahreýniň futbol çempionatynyň 36 gezek ýeňijisi bolan «Al-Muharrak» topary boldy.

«Arkadag» topary 52-nji minutda arzyly goly geçirmegi başardy. Arzuwguly Sapargulyýewiň meýdanyň burçundan geçiren topuna ilki ýetişen goragçymyz Mekan Saparow kelle urgusy bilen hasaby açdy. Bu toparçanyň beýleki duşuşygynda bolsa Eýranyň «Gol Gohar» topary öz meýdanynda BAE-niň «Al-Jazira» topary bilen 0:0 hasabynda deňme-deň oýnady.

Şeýlelikde, birinji tapgyryň jemi boýunça 3 utuk toplan «Arkadag» topary toparçada birinji orny eýeleýär. 1 utukdan toplan «Gol Gohar» bilen «Al-Jazira» toparlary deňşililikde ikinji, üçünji orunlarda ornaşdylar.

Nobatdaky tapgyryň duşuşyklary:

2-nji tapgyr: «Al-Jazira» — «Arkadag» — 14-nji oktyabr, 20:00.

3-nji tapgyr: «Gol Gohar» — «Arkadag» — 28-nji oktyabr, 18:45.

4-nji tapgyr: «Arkadag» — «Gol Gohar» — 4-nji noýabr, 18:45.

5-nji tapgyr: «Al-Muharrak» — «Arkadag» — 25-nji noýabr, 19:00.

6-njy tapgyr: «Arkadag» — «Al-Jazira» — 9-njy dekabry, 18:45.

Taýýarlan Allanur ÇARYÝEW,
türkmen dili we edebiyaty hünäriň 5-nji ýyl talyby.

«Türkmen uniwersiteti»
gazeti

ESASLANDYRYJYSY — MAGTYMGULY ADYNDAKY TÜRKMEN DÖWLET UNIWERSITETI

REDKOLLEGIÝA:
Žurnalistika kafedrasy

Jogapkär redaktor:
Halmyrat ÝUWŞANOW
(žurnalistika kafedrasynyň müdiri).

Edebi redaktorlar:
Allanur ÇARYÝEW,
Aýbökler ARAZGELDİYEWA
(türkmen dili we edebiyaty hem-de žurnalistika hünäriň talyplary).

Tehniki redaktorlar: Şatly MOMMADOW
(türkmen dili kafedrasynyň mugallymy),
Toýly BABAYEW
(žurnalistika hünäriň talyby).

tdu.edu.tm
turkmenuniwersitetitdu@gmail.com